

Sygn. akt IV KK 601/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)
SSN Małgorzata Bednarek (sprawozdawca)
SSN Ryszard Witkowski

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna
w sprawie **M. K. c. W., A. K., M. K.1 c. M.**
skazanych z art. 190a § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 22 marca 2023 r.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanych
od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z dnia 4 marca 2021 r., sygn. akt III Ka 582/20
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Dębicy
z dnia 29 czerwca 2020 r., sygn. akt II K 113/19,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok oraz zmieniony nim wyrok Sądu Rejonowego w Dębicy i sprawę M. K. c. W., A. K., M. K.1 c. M. przekazuje temu Sądowi do ponownego rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. Z. (Kancelaria Adwokacka w W.) obrońcy z urzędu M. K. c. W. adw. M. Z. (Kancelaria Adwokacka w W.) obrońcy z urzędu A. K. i adw. E. Z.**

(Kancelaria Adwokacka w W.) obrońcy z urzędu M. K.1 c. M. po 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych w tym 23% VAT za udział w rozprawie kasacyjnej;

3. kosztami postępowania kasacyjnego w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. K. c. W. została oskarżona o to, że: w okresie od 12 lutego 2016 r. do dnia 21 maja 2018 r. w D. w miejscowości Ż. woj. [...] działając wspólnie i w porozumieniu z córką M. K.1 i synem A. K. w różnych konfiguracjach osobowych uporczywie nękała B. W., w ten sposób, iż znieważała słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, jeździła samochodem za pokrzywdzoną śledząc ją, wyśmiewała i szydziła z pokrzywdzonej pomawiając ją o jazdę bez uprawnień i zastraszyła wszczynaniem postępowań sądowych, złośliwie niepokoiła rzucając kamieniami i różnymi śmieciami w ściany i dach domu pokrzywdzonej albo na jej posesję, pomawianiem i zniesławianiem na portalach internetowych, wyśmiewaniem i szydzeniem z pokrzywdzonej, grożenie jej pozbawieniem życia, utrudnianiem jej z korzystania z pojazdu samochodowego poprzez uniemożliwienie przejazdu, złośliwie niepokoiła rzucając różnymi środkami pirotechnicznymi w postaci petard z efektem dźwięku i światła, śmieciami, kamieniami na posesję pokrzywdzonej, bez uzasadnienia uruchamiali kosiarkę do trawy, świecili światłem laserowym po samochodzie podczas jazdy czym wzbudzili u pokrzywdzonej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszyli jej prywatność tj. przestępstwo z art. 190a § 1 k.k.

Z kolei A. K. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od 18 lutego 2016 r. do 9 lipca 2016 r. w D. w miejscowości Ż. woj. [...] działając wspólnie i w porozumieniu z matką M. K. c. W. i siostrą M. K. w różnych składach osobowych uporczywie nękał B. W., w ten sposób, iż znieważał słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe ustnie i na portalach internetowych, jeździł samochodem za pokrzywdzoną śledząc ją, wyśmiewał i szydził z pokrzywdzonej pomawiając o jazdę bez uprawnień i zastraszal odszkodowaniami sądowymi albo groził wszczynaniem

postępowań karnych, złośliwie niepokoił rzucając kamieniami i różnymi śmieciami w ściany i dach domu pokrzywdzonej albo na jej posesję, czym wzbudził u pokrzywdzonej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszyła jej prywatność tj. o przestępstwo z art. 190 a § 1 k.k.;

2. w okresie od 6 lipca 2017 r. do dnia 4 stycznia 2018 r. w miejscowości Ż. woj. [...] uporczywie nękał B. W., w ten sposób, iż znieważał ją słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe, na portalach internetowych pomawiał ją i znieślawiał, wyśmiewał się i szydził z pokrzywdzonej, groził jej pozbawieniem życia, utrudniał jej z korzystania z pojazdu samochodowego w ruchu lądowym poprzez tamowanie pojazdu, złośliwie niepokoił rzucając różnymi środkami pirotechnicznymi w postaci petard z efektem dźwięku i błysku oraz śmieciami w postaci kamieni, butelek, warzyw na jej posesję lub jej pobliżu, ponadto bez potrzeby włączał kosiarkę do trawy albo trząsał różnymi przedmiotami, świecił światłem laserowym po samochodzie podczas jazdy, czym wzbudził u pokrzywdzonej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszył jej prywatność tj. o przestępstwo z art. 190a § 1 k.k.

Natomiast M. K.1 c. M. została oskarżona o to, że: w okresie od 12 lutego 2016 r. do dnia 21 maja 2018 r. w D. w miejscowości Ż. woj. [...] działając wspólnie i w porozumieniu z matką M. K. oraz bratem A. K. w różnych konfiguracjach osobowych uporczywie nękała B. W., w ten sposób, iż znieważała słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, jeździła samochodem za pokrzywdzoną śledząc ją, wyśmiewała i szydziła z pokrzywdzonej pomawiając ją o jazdę bez uprawnień i zastraszyła wszczynaniem postępowań sądowych, złośliwie niepokoiła rzucając kamieniami i różnymi śmieciami w ściany i dach domu pokrzywdzonej albo na jej posesję, pomawianiem i znieślawianiem na portalach internetowych, wyśmiewaniem i szydzeniem z pokrzywdzonej, grożenie jej pozbawieniem życia, utrudnianiem jej z korzystania z pojazdu samochodowego poprzez uniemożliwienie przejazdu, złośliwie niepokoił rzucając różnymi środkami pirotechnicznymi w postaci petard z efektem dźwięku i światła, śmieciami, kamieniami na posesję pokrzywdzonej, bez uzasadnienia uruchamiali kosiarkę do

trawy, świecili światłem laserowym po samochodzie podczas jazdy czym wzbudzili u pokrzywdzonej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszyli jej prywatność, przy czym zarzucanego czynu dopuściła się mając ograniczoną w stopniu znacznym zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem, tj. o przestępstwo z art. 190 a § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.

Wyrokiem z 29 czerwca 2020 r., sygn. II K 113/19, Sąd Rejonowy w Dębicy uznał winną M. K.1 c. M. zarzucanego jej występku i za ten czyn na mocy art. 190 a § 1 k.k. wymierzył jej karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art. 41 a § 1 i 4 k.k. w zw. z art. 4 §1 k.k. (według stanu prawnego przed 31 marca 2020 r.) orzekł wobec oskarżonej zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej B. W. na odległość mniejszą niż 50 metrów bez jej zgody na okres 7 lat oraz zakaz kontaktowania bezpośredniego i pośredniego z pokrzywdzoną bez jej zgody również na 7 lat.

Tym samym wyrokiem A. K. został uznany winnym zarzucanych mu czynów i w oparciu o przepis art. 190a §1 k.k. Sąd orzekł za każdy przypisany mu występki karę po 1 roku pozbawienia wolności.

Na mocy art. 41 a §1 i 4 k.k. w zw. z art. 4 §1 k.k. (według stanu prawnego przed 31 marca 2020 r.) orzekł wobec A. K. zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej B. W. na odległość mniejszą niż 50 metrów bez jej zgody za każdy przypisany czyn na okres 4 lat oraz zakaz kontaktowania bezpośredniego i pośredniego pokrzywdzoną bez jej zgody również za każdy przypisany czyn na okres 4 lat.

W oparciu o przepisy art. 85 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (według stanu prawnego przed dniem 31 marca 2020 r.) biorąc za podstawę jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wobec A. K. Sąd Rejonowy w Dębicy orzekł karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś na mocy art. 85 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 90 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (według stanu prawnego przed dniem 31.03.2020 r.) orzekł karę łączną zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej B. W. na odległość mniejszą niż 50 (pięćdziesiąt) metrów bez jej zgody na okres 7 (siedmiu) lat oraz łączny zakaz kontaktowania bezpośredniego i pośredniego się z pokrzywdzoną bez jej zgody na okres 7 (siedmiu) lat.

Sąd Rejonowy w Dębicy uznał również M. K.1 c. M. za winną zarzucanego jej czynu i za ten czyn wymierzył jej karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Podobnie jak w przypadku M. K. c. W. Sąd orzekł również wobec M. K.1 c. M. zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej B. W. na odległość mniejszą niż 50 metrów bez jej zgody na okres 7 lat oraz zakaz kontaktowania bezpośredniego i pośredniego z pokrzywdzoną bez jej zgody również na 7 lat.

W oparciu o przepis art. 46 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (według stanu prawnego przed 31 marca 2023 r.) Sąd Rejonowy w Dębicy orzekł tytułem nawiązki na rzecz pokrzywdzonej B. W. od M. K c. W. kwotę 20.000 zł a od M. K.1 c. M. i A. K. kwotę po 10. 000 zł.

Nadto tenże Sąd zaliczył na poczet orzeczonych kar pozbawienia wolności okres zatrzymania skazanych i orzekł o kosztach sądowych.

Apelacje od tego wyroku złożyli obrońca oskarżonych, oskarżeni i pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej powołując się na treść art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1, 2, 3 oraz 4 k.p.k. - zaskarżonemu wyrokowi zarzucił

- obrazę przepisów prawa materialnego t.j.:

- art. 46 § 1 i § 2 k.k., polegającą na niezastosowaniu § 1 wskazanego przepisu prawa materialnego w prawidłowo ustalonym przez Sąd *ad meriti* stanie faktycznym niniejszej sprawy i nie zasądzeniu od oskarżonych solidarnie zadośćuczynień na rzecz pokrzywdzonej B. W., w sytuacji gdy Sąd I instancyjna mocy tego przepisu wobec wniosku oskarżycielki posiłkowej był zobligowany do orzeczenia tego środka kompensacyjnego za przypisane oskarżonym przestępstwa, podczas gdy w ustalonym całościowo i rzetelnie stanie faktycznym - także w zakresie znacznych rozmiarów krzywdy wyrządzonej B. W. popełnionymi na jej szkodę przestępstwami - nie zachodzą jakiegokolwiek okoliczności utrudniające orzeczenie tego środka, o których mowa w § 2 wymienionego przepisu;

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia:

- art. 424 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k. poprzez nie wyjaśnienie w motywach zaskarżonego orzeczenia podstawy prawnej wyroku i nie wskazanie skonkretyzowanych okoliczności, które Sąd Rejonowy miał na względzie nie

uwzględniając wniosku oskarżycielki posiłkowej o zasądzenie na jej rzecz od oskarżonych solidarnie zadośćuczynienia, o którym mowa w art. 46 § 1 k.k. ograniczając się jedynie do stwierdzenia, że wniosek o zadośćuczynienie został złożony w końcowej fazie postępowania dowodowego, zaś uzupełnienie postępowania dowodowego celem wykazania, że doznana krzywda jest adekwatna do kwoty 100 000, 00 zł, czy też do mniejszej lub do większej kwoty mogłoby w sposób niezasadny wydłużyć postępowanie z czym nie sposób się zgodzić;

- rażącą niewspółmierność orzeczonych środków kompensacyjnych w postaci nawiązek polegającą na wymierzeniu oskarżonym: M. K.1 c. M., M .K. c. W. i A. K. środków kompensacyjnych w postaci nawiązek w wysokościach zaniżonych i nieadekwatnych do nasilenia oddziaływań stalkingowych ze strony oskarżonych oraz znacznego stopnia krzywdy wyrządzonej B. W. popełnionymi na jej szkodę przestępstwami i jednocześnie nie orzeczenie wnioskowanego środka kompensacyjnego w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 100 000 zł, który to dopiero zagwarantowałby uwzględnienie interesu pokrzywdzonej, co stanowiło sankcję nadmiernie łagodną jako sprzeczną z określonymi w art. 53 § 1 i 2 k.k. dyrektywami wymiaru kary i przez to niesprawiedliwa, albowiem całokształt okoliczności obciążających oskarżonych prowadzi do wniosku, iż celem zapewnienia efektywnej ochrony naruszonych dóbr prawnych pokrzywdzonej o zasadniczej doniosłości jakimi są: wolność, godność, zdrowie i prawo do prywatności oraz ochrony życia rodzinnego wymaga zastosowania środka kompensacyjnego w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę orzeczonego na zasadzie solidarności od wszystkich oskarżonych, jak również - w każdym razie - zastosowania środków kompensacyjnych w wysokości adekwatnej do stopnia naruszenia dóbr prawnych oskarżycielki posiłkowej oraz rozmiarów wyrządzonej jej krzywdy tj. we wnioskowanej kwocie 100 000, 00 zł,

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia środków kompensacyjnych w postaci nawiązek zasądzonych wobec oskarżonych M. K.1 c. M., M. K. c. W. i A. K. na rzecz

pokrzywdzonej B. W., a to poprzez zasądzenie w miejsce tychże nawiązek solidarnie od wszystkich oskarżonych na rzecz B. W. zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie 100 000 zł.

Obrońca oskarżonych w złożonej apelacji zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

a/ obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a to:

- art.2 § 2 k.p.k. przez rozstrzygnięcie sprawy na podstawie nieprawdziwych ustaleń faktycznych a mianowicie przyjęcie, że oskarżeni uporczywie nękali pokrzywdzoną zachowując się wobec niej w sposób opisany w aktach oskarżenia,
- art.4 k.p.k. przez nie uwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonych a mianowicie tego, że wręcz przeciwnie to pokrzywdzona nękała oskarżonych np. składając niezasadne zawiadomienie do organów ścigania, że osk. A. K. kierował autem nie mając stosownych uprawnień zaś Prokuratura Rejonowa w Dębicy postanowieniem w sprawie sygn. RSD [...] umorzyła postępowanie wobec niepopelnienia przez niego występku z art. 180 §1 k.k., że pokrzywdzona naruszała prawa oskarżonych do prywatności wielokrotnie wypowiadając się o nich negatywnie w programach telewizyjnych stacji [...], że pokrzywdzona kierowała pisma zniesławiające i znieważające oskarżonych do Akademii Medycznej w B. i Uniwersytetu w K., gdzie oskarżeni studiowali, do UG w C., że prawem każdego obywatela RP jest domaganie się rozstrzygnięcia sporów cywilnych przez sądy powszechne i jeżeli oskarżeni takie sprawy wnosili p-ko pokrzywdzonej to Sąd nie powinien zinterpretować takich zachowań jako nękanie, że oskarżeni mieli prawo do zastosowania zatrzymań obywatelskich wobec pokrzywdzonej w sytuacjach gdy naruszała ona przepisy prawa co znalazło potwierdzenie przez ukaranie jej przez policję za popełnione wówczas wykroczenia, że świadkowie A. Ł. i B. B. nie potwierdzili by oskarżeni w dniu 17 stycznia 2018 r. w Sądzie Okręgowym w Tarnowie nękali pokrzywdzoną bądź zachowywali się wobec niej nagannie, gdy zaś Sąd uznał bezpodstawnie ich zeznania za obciążające oskarżonych;
- art. 5 § 2 k.p.k. przez nie usunięcie wątpliwości co do poczytalności osk. A. K. i nie dopuszczenie i nie przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów co do jego stanu zdrowia psychicznego tj. czy oskarżony w inkryminowanym czasie, w stosunku do zarzucanych mu czynów miał zdolność do rozpoznania ich znaczenia i

pokierowania swoim postępowaniem, które to wątpliwości jawią się w kontekście treści opinii sądowo- psychiatrycznej z dn. 17 marca 2017 r. wydanej przez biegłą lek. psychiatrę A. K. do sprawy o sygn. akt: II W 4172/16 Sądu Rejonowego w Tarnowie, z której to opinii jednoznacznie wynika, że oskarżony cierpi na psychozę paranoidalną i w Lutym 2016 miał zniesioną zdolność do rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania postępowaniem,

- art. 7 k.p.k. przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, ich zbyt dowolną ocenę, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania, zastosowanie różnych kryteriów oceny dowodów tj. liberalną w odniesieniu do zeznań pokrzywdzonej mimo że są sprzeczne z treścią innych dowodów i świadków oskarżenia, bezzasadne obdarzenie ich wiarygodnością, nieobiektywną ich ocenę, bez zachowania rezerwy co do ich wiarygodności w szczególności jeśli dotyczy to św. Ł. C., P. C. - osób bardzo skonfliktowanych z oskarżonymi, błędne przyjęcie za wiarygodne i prawdziwe tylko tych zeznań na podstawie których można było przypisać winę oskarżonym, ocenienie ich w oderwaniu od doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania a z drugiej strony rygorystyczna ocena wyjaśnień oskarżonych mimo że ich treść oraz dowody przez nich zawnioskowane a nie dopuszczone przez Sąd podważają wiarygodność zeznań pokrzywdzonej i świadków obciążających oskarżonych, nieuprawnione zdyskredytowanie wyjaśnień oskarżonych jako niegodne wiary gdyż nie przystawały one do koncepcji zaskarżonego wyroku, bowiem wykazywały obiektywnie, iż oskarżeni nie wyczerpali znamion występków z art. 190 a § 1 k.k.;

- art. 172 k.p.k. przez nie skonfrontowanie zeznań pokrzywdzonej z wyjaśnieniami oskarżonych celem wyjaśnienia wielu istotnych sprzeczności co do zachowania oskarżonych, art.: 92, 366 § 1, 410, 424 k.p.k. przez nie wyjaśnienie przez Sąd wszystkich okoliczności istotnych w sprawie, oparcie wyroku o dowody częściowe, niekompletne przeprowadzenie postępowania dowodowego, pominięcie, nie przeprowadzenie dowodu z odtworzenia zapisów nagrań audio zarejestrowanych na płytach DVD-CDR mimo wniosku oskarżyciela zawartego w akcie oskarżenia, nie uwzględnienie treści wyroku Sądu Rejonowego i Okręgowego w Tarnowie z 20 września 2017 r. sygn. II W 4171/16 i II K 471/17 uniewinniającego oskarżoną M. K. od złośliwego niepokożenia pokrzywdzonej w dn. 17.02.2016 a więc czynu z okresu

objętego nin. aktem oskarżenia co sprawia, że pokrzywdzona pomawiała oskarżoną o zachowania, które nie miały miejsca jak również poddaje w wątpliwość wiarygodność zeznań pokrzywdzonej, nie przeprowadzenie dowodu z wyroku w aktach sprawy sygn. akt II K 508/16 Sądu Rej. w Tarnowie, którym uznano pokrzywdzoną winną podżegania osk. P. K. - policjanta do popełnienia występku z art. 231 § 1 kk na szkodę oskarżonej M. K., nie przeprowadzenie dowodu z nagrań zapisów programów w T. z udziałem pokrzywdzonej, w których ingerowała ona w życie prywatne oskarżonych, przedstawiała ich w negatywnym świetle a które to wypowiedzi wywołały fale hejtu, gróźb pozbawienia życia oskarżonych, nawoływania do popełnienia przestępstw na ich szkodę, nie przesłuchanie św. J. K. na okoliczność, iż to z inspiracji pokrzywdzonej wnioskował on do Sądu o ubezwłasnowolnienie oskarżonych, nie przeprowadzenie dowodu z informacji z KPP w Dębicy na okoliczność, że pokrzywdzona była karana za popełnienie wykroczeń lecz dopiero na skutek jej zatrzymań obywatelskich przez oskarżonych, nie przeprowadzenie dowodu z zapisów w indeksie oskarżonego A. K. z których wynika, że w inkryminowanym okresie nie przebywał w Ż. lecz w B. gdzie studiował tj. ok. 700 km od Ż. a więc nie mógł wówczas nękać pokrzywdzonej;

b/ błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku mające wpływ na jego treść polegające na niezasadnym przyjęciu:

1. że oskarżeni swoim zachowaniem w czasie objętym aktem oskarżenia wyczerpali znamiona przestępstwa z art.190 a §1 k.k., gdy zaś sama pokrzywdzona zeznała na rozprawie, iż w okresie od sierpnia 2016 do lipca 2017 nie przebywała w domu w Ż. lecz w miejscu oddalonym o 500 km od Ż. i w tym czasie nie miała żadnego kontaktu z oskarżonymi,
2. że oskarżony A. K. nękał pokrzywdzoną w okresie objętym a/o, gdy w owym czasie studiował on w Akademii Medycznej w B., a więc odległym o ok. 700 km od Ż. i nie miał żadnego kontaktu ani możliwości nękania,
3. że oskarżeni nękali pokrzywdzoną w dn. 17 lutego 2016 r., gdy wyrokiem w sprawach sygn. II W 4171/16 i II Ka 471/17 Sądu Rejonowego i Okręgowego w Tarnowie osk. M. K. została uniewinniona zaś wobec A. K. postępowanie umorzono,
4. że oskarżona śledziła pokrzywdzoną bez powodu, gdy ta kierowała autem,

co było usprawiedliwione, gdyż wówczas pokrzywdzona pozbawiona była uprawnień do kierowania,

5. błędne ustalenie, że pokrzywdzona nie nękała oskarżonych, gdy to ona bezpodstawnie składała zawiadomienia do organów ścigania, że np. A. K. kierował autem nie mając uprawnień, gdy zaś w sprawie sygn. RSD [...] - 1 Ds [...] Prokurator Rej. w Dębicy umorzył postępowanie wobec nie popełnienia przez niego czynu z art 190 a k.k.,
6. że oskarżeni śledzili pokrzywdzoną jadącą ze świadkiem W. R., gdy świadek ten nie potwierdził tej okoliczności,
7. błędne ustalenie, że pokrzywdzona nie naruszała prywatności oskarżonych, gdy zaś z treści nagrań programów stacji T. w których pokrzywdzona występowała wynika jednoznacznie, że ingerowała ona w ich życie prywatne, negatywnie wypowiadała się o oskarżonych skutkiem czego wywołały one falę hejtu, groźby wobec nich i nawoływanie do popełniania przestępstw na ich szkodę o co w Prokuraturze Rejonowej w Dębicy toczyły się postępowania do sygn. akt: 2 Ds. [...], 2 Ds [...]1, 3Ds [...], 1 Ds [...],3 Ds [...]1
8. błędne ustalenie, że oskarżeni rzucali kamieniami w dom pokrzywdzonej i zaśmiecali jej posesję, gdy zaś Prokuratura Rej. w Dębicy w sprawach tych sygn. akt: PR 3 [...] i PR 3Ds. [...]1 umorzyła postępowanie,
9. błędne ustalenie, niezgodne z doświadczeniem życiowym, że formą nękania pokrzywdzonej było używanie- koszenie kosiarką trawy przez oskarżonych na ich posesji,
10. błędne ustalenie, że formą nękania było wytaczanie p-ko pokrzywdzonej powództw cywilnych przed sądy gdy zaś prawo do rozstrzygnięcia sporu przez sąd przysługuje każdemu obywatelowi zgodnie z Konstytucją RP,
11. błędne ustalenie, że oskarżeni grozili pokrzywdzonej, oświecili laserem, zniesławiali ją i pomawiali na portalach internetowych gdy brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających te okoliczności,
12. błędne ustalenie, że zatrzymania obywatelskie pokrzywdzonej przez oskarżonych były nękaniami jej, gdy w ich wyniku pokrzywdzona została ukarana przez policję za różne wykroczenia, tym bardziej, że uprawnienie

takie przysługuje każdemu obywatelowi,

c/ rażąca niewspółmierność - surowość orzeczonych kar i środków karnych przez wymierzenie bezwzględnych kar pozbawienia wolności mimo, że nawet jednostronnie oceniony materiał dowodowy nie uzasadnia poglądu o takiej wysokiej społecznej szkodliwości i tak wysokiej i dolegliwej karze i środków kompensacyjnych;

d/ naruszenie przepisu art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. przez nie ustanowienie oskarżonemu A. K. obrońcy z urzędu od początkowego stadium postępowania i pozbawienie go obrony a przez to nieważność postępowania, w sytuacji gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego stanu zdrowia psychicznego, zdolności rozpoznania znaczenia czynów lub pokierowania postępowaniem, czy stan jego zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu, gdyż oskarżony cierpi na zaburzenia psychiczne w postaci psychozy paranoidalnej;

e/ oczywistą niesprawiedliwość wyroku polegającą na niezasadnym uznaniu oskarżonych za winnych zarzucanych im czynów, pozbawienie oskarżonego A. K. korzystania z pomocy obrońcy z urzędu od pierwszych czynności procesowych z jego udziałem, a z powodu zaburzeń psychicznych tj. psychozy paranoidalnej mógł on nie rozpoznać znaczenie czynów i pokierować postępowaniem, stawać przed Sądem i brać udział w postępowaniu, dokonanie oceny dowodów jednostronnie, nieobiektywnie i nie uwzględnienie zasady symetryzmu w ocenie nagannych zachowań pokrzywdzonej wobec oskarżonych;

Nadto wniósł o przeprowadzenie w postępowaniu, odwoławczym dowodów z:

1. opinii sądowo - psychiatrycznej z dnia 17 marca 2017 r. wydanej przez biegłą lek. psychiatrę A. K. w sprawie sygn. II W 4172/16 Sądu Rejonowego w Tarnowie, na okoliczność, że oskarżony A. K. dotknięty jest zaburzeniami psychicznymi pod postacią psychozy paranoidalnej, które to dolegliwości prawdopodobnie powodowały, że w okresie objętym aktem oskarżenia miał on zniesioną zdolność do rozpoznania znaczenia czynów, pokierowania postępowaniem i nie jest zdolny do udziału w postępowaniu;
2. wyroków Sądów: Rejonowego z 20 września 2017 r., sygn. II W 4171/16 i Okręgowego w Tarnowie z 17 stycznia 2018 r., sygn. II Ka 421/17, na okoliczność uniewinnienia osk. M. K. od zarzutu złośliwego niepokojenia w

celu dokuczenia pokrzywdzonej w dniu 17 lutego 2016 r. w T., a więc w okresie obejmującym zarzuty w nin. sprawie.

Stawiając powyższe zarzuty obrońca oskarżonych wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania lub o jego zmianę i uniewinnienie oskarżonych od zarzucanych im czynów względnie zmianę tego wyroku przez obniżenie oskarżonym kar pozbawienia wolności do granic ustawowego minimum i warunkowe zawieszenie ich wykonania na okres próby, uchylenie orzeczenia o środkach kompensacyjnych lub ich istotne obniżenie oraz zwolnienie oskarżonych od kosztów sądowych.

Z kolei oskarżeni w wywiedzionej przez nich osobiście apelacji zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

1. obrazę przepisów prawa materialnego:

- poprzez błędne zastosowanie prawa materialnego i przyjęcie, iż współoskarżeni: M. K. c. W., M. K.1 c. M. oraz A. K. w konwencji współsprawstwa (art. 18 § 1 k.k.), działając z winą umyślną w zamiarze bezpośredni; popełnili przestępstwo stypizowane w art. 190 a k.k. tj. istotnie naruszyli prywatność pokrzywdzonej B. W. oraz wzbudzili w niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia. Błąd ten został popełniony w wyniku wadliwego poczynienia ustaleń faktycznych;
- poprzez błędne zastosowanie prawa materialnego w zakresie oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu;
- poprzez naruszenie konstytucyjnego prawa do Sądu (art. 45 Konstytucji RP), sprawiedliwego rozpoznania sprawy przez niezależny, bezstronny i niezawisły Sąd;
- poprzez naruszenie konstytucyjnych dyrektyw: zasady domniemania niewinności, prawa do obrony (art. 42 Konstytucji RP);
- poprzez naruszenie prawa materialnego - cywilnego, w zakresie poczynienia ustaleń, iż nieruchomości zamieszkiwana przez B. W. w miejscowości Ż., jest jej własnością, kiedy to Sąd dysponował wiedzą w zakresie toczących się sporności w powyższych ustaleniach; postępowania karnego o sygn. akt Pr 1 Ds. [...] (PR w S.; w tym zakresie naruszenie art. 140 k.c.);
- poprzez naruszenie prawa materialnego - ustawy zasadniczej, w zakresie dowolności przyjęcia wyrażen: prawo do prywatności; wolność (art. 47 Konstytucji RP, art. 31 Konstytucji RP);

- poprzez naruszenie zasady indywidualizacji winy oskarżonych (art. 20 k.k.);
 - poprzez naruszenie zasady indywidualizacji wymiaru kary oskarżonych (art. 55 k.k.);
 - poprzez naruszenie zasady stosowania ustawy względniejszej wobec oskarżonych (art. 4 § 1 k.k.);
 - poprzez naruszenie zasady wymiaru kary łącznej oraz środków karnych wobec oskarżonych (art. 86 k.k.);
 - poprzez brak zastosowania środków probacyjnych (warunkowego umorzenia postępowania karnego - art. 66 k.k.; warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności – art. 69 k.k.) wobec oskarżonych;
 - naruszenie art. 31 § 2 k.k. w zw. z art. 60 k.k. poprzez nie zastosowanie instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary wobec M. K. c. M.;
1. naruszenia przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k. - obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia:
1. rozpoznanie postępowania przez Sędziego wobec, którego zachodziła obiektywna obawa co do możliwości braku zachowania bezstronności, a które to obawy były sukcesywnie podnoszone przez oskarżonych we wnioskach artykułowanych na podstawie art. 41 k.p.k.;
 2. pozostawienie wniosków o wyłączenie sędziego przewodniczącego bez rozpoznania, składanych w trybie art 41 § 2 k.p.k.;
 3. naruszenie art. 2 k.p.k. - w zakresie celów postępowania karnego na szkodę wszystkich oskarżonych;
 4. naruszenie zasady obiektywizmu (art. 4 k.p.k.) przez Sąd I Instancji, przez brak uwzględnienia bądź przeprowadzenia nieprawidłowej interpretacji okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonych;
 5. zarzut naruszenia zasady samodzielności jurysdykcyjnej oraz zarzut braku uwzględnienia negatywnych przesłanek procesowych (art. 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt. 7) w zakresie braku związania Sądu I Instancji z prawomocnymi rozstrzygnięciami innych sądów, wydawanych co do okoliczności stanowiących przedmiot oceny Sądu I Instancji;
 6. naruszenie zasady prawa do obrony przysługującego oskarżonej M .K. c. W. (art. 6 k.p.k.);

7. naruszenie przesłanki obligatoryjnej obrony oskarżonej – M. K. c. W. (art. 79 § 1 pkt. 3 k.p.k. w zw. z art. 79 § 2 k.p.k. w zw. z art. 79 § 3 k.p.k.);
8. naruszenie regulacji art. 22 k.p.k. - wobec istnienia uzasadnionych wątpliwości co do możliwości brania udziału w postępowaniu sądowym przez oskarżonych: M. K. c. W., M. K.1 c. M. oraz A. K. - a z powodu obawy istnienia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania z powodu ciężkiej choroby oraz choroby psychicznej;
9. prowadzenie postępowania o czyn z art 190 k.k. mającego być popełnionym na szkodę B. W. a przez oskarżoną M. K.1 c. M. oraz oskarżonego A. K. ; bez wniosku o ściganie (art. 12 k.p.k.);z art. 7 k.p.k.;
- 10.naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów z art. 7 k.p.k. - sąd I instancji dokonał błędnej (dowolnej) oceny dopuszczonych dowodów, wbrew zasadom prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego;
- 11.naruszenie zasady z art. 7 k.p.k. wiążące się z obrazą art. 410 k.p.k.; sąd przy dokonywaniu oceny pominął część dowodów; w tym pominął wyjaśnienia oskarżonej M. K.1 c. M. w zakresie powodu - dokonywania zatrzymań B. W., popełniającej wykroczenia drogowe, przy jednoczesnym brakiem reakcji uprawnionych organów ścigania informowanych o tożsamyh wykroczeniach popełnianych przez pokrzywdzoną w czasookresie liczącym blisko jeden rok od inkryminowanych zdarzeń;
- 12.naruszenie zasady z art. 7 k.p.k. wiążące się z obrazą art. 410 k.p.k.; sąd przy dokonywaniu oceny pominął część dowodów; w tym pominął wyjaśnienia oskarżonej M. K.1 c. M. do okoliczności utrwalania jej wizerunku oraz wizerunku współoskarżonych M. K. c. W. oraz A. K. a przez pokrzywdzoną B. W. w dniu 18 lutego 2016 roku w budynku Sądu Rejonowego w Dębicy;
 - art. 424 k.p.k. w zakresie braku przytoczenia okoliczności, które Sąd miał na względzie przy wymiarze kary oskarżonym oraz indywidualizacji winy i indywidualizacji kary;
 - prowadzenie i rozpoznanie postępowania przez Sąd w trybie

uniemożliwiającym obronę:

1. prowadzenie postępowania w rozprawach odbywających się w krótkich odstępach czasowych, niekiedy kilka dni z rzędu; w tym naruszenie art. 373 § 1 k.p.k.
2. w czasie zagrożenia epidemiologicznego (COVID-19), w sytuacji braku przystosowania sal sądowych do obowiązkowego zachowania rygoru reżimu sanitarnego;
3. w sytuacji braku możliwości zapoznania się z protokołami rozprawy przeprowadzonej w dniach poprzednich - przed kontynuowaniem rozprawy w dniu następnym, w tym w szczególności braku możliwości realizowania prawa do obrony poprzez zapoznanie się z treścią protokołów; w tym obraza art. 156 § 1 k.p.k.;
4. zgłaszania wniosków o uzupełnienie czy na ich podstawie zgłaszania wniosków dowodowych;
5. brak publikacji nagrań audio - wizualnych (płyty: CD-R, DVD; dane na dyskach stacjonarnych urządzeń informatycznych) stanowiących dowody w postępowaniu, przy jednoczesnym braku zapoznania się z nimi przez oskarżonych i ich obrońcę, jak również przy braku możliwości zapoznania się z nimi poza rozprawą (uniemożliwiony dostęp do akt postępowania); w tym obraza art. 410 k.p.k. wydanie wyroku na nieujawnionym materiale dowodowym.

Nadto oskarżeni zarzucili Sądowi Rejonowemu w Dębicy błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia przytaczając okoliczności, które ich zdaniem uzasadniały podniesiony zarzut.

W punkcie 4 wniesionej apelacji oskarżeni zarzucili wyrokowi sądu a quo rażąco niewspółmierność kary, niesłusznego zastosowania środka karnego, niewspółmierności środka karnego oraz niewspółmierności nawiązki.

Podnosząc powyższe zarzuty oskarżeni wniesli o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Dębicy i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania względnie o uniewinnienie ich od zarzucanych im czynów z uwagi na brak znamion ustawowych przestępstwa stypizowanego w art. 190a §1 k.k.

Wyrokiem z 4 marca 2021 r., sygn. III Ka 582/20, Sąd Okręgowy w

Rzeszowie zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Dębicy i obniżył wymiar kar orzeczonych za przypisane czyny wobec oskarżonych M. K. c. W. i M. K.1 c. M. oraz karę łączną orzeczoną wobec oskarżonego A. K. do 1 roku pozbawienia wolności. W miejsce orzeczonych wobec oskarżonych nawiązek zasądził od oskarżonych solidarnie na rzecz pokrzywdzonej B. W. kwotę 75.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną przez pokrzywdzoną krzywdę. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy – jednocześnie na nowo zaliczył na poczet orzeczonych wobec oskarżonych kar pozbawienia wolności okresy rzeczywistego pozbawienia wolności i orzekł o kosztach sądowych.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie wniósł obrońca oskarżonych i powołując się na treść art. 523 § 1 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

1. bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., polegającą na tym, że przy wydaniu przez Sąd Rejonowy w Dębicy wyroku z dnia 29 czerwca 2020 r. brał udział sędzia Sądu Rejonowego podlegający wyłączeniu z mocy ustawy tj. na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.;
2. bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., polegającą na braku umorzenia postępowania w części dotkniętej uchybieniem kiedy to postępowanie co do tego samego czynu i tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone:
 1. złośliwe niepokojenie (art. 107 k.w.) B. W. na korytarzu Sądu Okręgowego w Tarnowie oraz na parkingu sklepu „A.” w T. przez M. K.1 c. M. oraz A. K.; *res iudicata* zachodzi wobec prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie o sygn. akt: II Ka 471/17 - uniewinniającego M. K.1 c. M., a w stosunku co do A. K. prawomocnego umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 k.w.;
 - uszkodzenie mienia (art. 288 § 1 k.k.) na szkodę B. W. w okresie od 18 lutego 2016 roku do 9 lipca 2016 roku przez M. K. c. W., M. K.1 c. M. oraz A. K. poprzez rzucanie kamieniami i innymi przedmiotami w ściany i dach pokrzywdzonej albo na jej posesję;
- 3) bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., polegającą na braku przyznania obrońcy z urzędu M. K. c. W. na etapie postępowania sądowego wobec, której z uwagi na jej stan zdrowia tj. rozpoznanie

osobowości urojeniowej zachodziła uzasadniona wątpliwość czy stan jej zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenia obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny, a tym samym naruszenie art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k.;

1. rażące naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 6 k.p.k. w zw. z art, 78 § 1 k.p.k. i art, 79 § 2 k.p.k. oraz art. 6 ust. 2 lit, b Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w zw. z art. 443 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji we wskazanej części przez sąd odwoławczy obarczonego istotnym naruszeniem proceduralnym polegającym na pozbawieniu możliwości oskarżonej M. K. c. W. korzystania z obrońcy z urzędu - nie uwzględnieniu wniosku o ustanowienie obrońcy z urzędu w związku z ubóstwem oskarżonej oraz nieustanowienie z urzędu obrońcy, w sytuacji, w której istniały okoliczności obiektywnie utrudniające obronę, a dobro wymiaru sprawiedliwości uzasadnia ustanowienie obrońcy z urzędu, kiedy to sąd odwoławczy, jest obowiązany rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, chyba że ustawa stanowi inaczej;
2. rażące naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez niepełne, wybiórcze i ogólnikowe rozważenie przez sąd odwoławczy zarzutów sformułowanych w apelacji zarówno obrońcy, jak i samych oskarżonych, w których to zarzutach obrońca i oskarżeni podnosili, że Sąd I instancji:
3. nie poczynił pełnych ustaleń dotyczących stanu zdrowia psychicznego skazanych, a co ma niebagatelne znaczenie w zakresie przypisania skazanym winy - w szczególności nie ustalił w sposób nie budzący wątpliwości czy skazani w czasie czynu mieli zachowaną zdolność do jego zrozumienia i pokierowania swoim postępowaniem, czy też zdolność ta była ograniczona w rozumieniu 31 § 2 k.k.- oddalając wniosek dowodowy oskarżonych co do przeprowadzenia dowodu z opinii uzupełniającej bądź powołania nowego zespołu biegłych na podstawie aktualizacji okoliczności

zdefiniowanych w art. 201 k.p.k., tj. niepełności, niejasności, sprzeczności zachodzącej w opinii;

4. przekroczył granice swobodnej oceny dowodów z opinii sądowo - psychiatrycznej określających stan zdrowia psychicznego oskarżonych oraz możliwości przypisania im winy, przyjmując, iż opinie sądowo - psychiatryczne nie są obarczone błędem braku, niejasności i nie pozostają sprzeczne wobec innych opinii sądowo - psychiatrycznych wbrew zasadom prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego

5. w sposób dowolny i jednostronny ocenił:

1. wyjaśnienia oskarżonych M. K.1 c. M., M. K. c. W. oraz A. K.;

2. nagrania znajdujące się na przedłożonych przez skazanych płytach CD;

3. dowody w postaci wykazu interwencji inicjowanych przez B. W. i oskarżonych;

- dowody w postaci wykazu wykroczeń dot. B. W., a które to dowody potwierdzały negatywne zachowania B. W. w stosunku do oskarżonych oraz fakt, iż pokrzywdzona nie czuje realnej obawy przed oskarżonymi i jej prywatność nie została w stopniu istotnym naruszona przez oskarżonych;

4. przy ocenie materiału w postaci prywatnych nagrań pokrzywdzonej zupełnie pominął intencje osoby rejestrującej nagranie, zwłaszcza mając na uwadze, iż przedmiotowe nagrania były kwestionowane w zakresie ich prawdziwości oraz ciągłości;

5. nie ustalił w sposób niebudzący wątpliwości, zakresu winy każdego ze oskarżonych i wszystkich dowodów się do tego odnoszących, a jedynie potraktował dowody sumarycznie tj. w taki sposób, że obraz działalności poszczególnych oskarżonych nadal pozostaje niejasny oraz trudny do wyodrębnienia - chociażby mając na uwadze długotrwałą nieobecność pokrzywdzonej oraz oskarżonego A. K. w miejscu i czasie rzekomego popełnienia czynu - zarówno Sąd I instancji, jak i II Instancji nie poczynił żadnych ustaleń w tym zakresie;

6. nie ustalił w sposób niebudzący wątpliwości czy pokrzywdzona B. W. w rzeczywistości czuła się osobą zagrożoną i czy jej prywatność została w

stopniu istotnym naruszona przez skazanych mając na uwadze zachowania, które podejmowała w stosunku do skazanych, a mianowicie nagrywała, fotografowała, prowokowała skazanych, udostępniała informacji o nich, w tym o ich stanie zdrowia, składała szereg zawiadomień o popełnieniu przez nich wykroczeń i przestępstw - nie mających potwierdzenie, pomawiała ich oraz oczerniała przed wieloma instytucjami w celu poniżenia ich w opinii publicznej, nagrywała rozmowy prywatne oskarżonych oraz śledziła ich, ponadto podejmowała liczne aktywności w mediach w tym w programach telewizyjnych, w których brała udział wyłącznie pokrzywdzona zgadzająca się na publikacje swojego wizerunku, danych osobowych, miejsca zamieszkania (stając się osobą publiczną) lub wskazane przez nią osoby - finalnie będące świadkami w przedmiotowej sprawie - takiej możliwości nie mieli oskarżeni, co więcej nie wyrazili oni zgody na publikację ich wizerunku, informacji o ich życiu prywatnym, zawodowym, stanie zdrowia, miejscu zamieszkania;

7. jednostronnie i wyłącznie na niekorzyść oskarżonych przyjął interpretację materiału dowodowego, nie pochylając się przy tym nad wielokrotnie podnoszoną okolicznością, iż zachowanie oskarżonych było wyłącznie emocjonalną odpowiedzią na zachowanie pokrzywdzonej B. W.;
8. nie zbadał tła konfliktu stron oraz okoliczności, iż pomiędzy skazanymi, a pokrzywdzoną występował obopólny spór sąsiedzki;
9. nie przeprowadził dowodu z opinii innych biegłych w sytuacji, gdy istniały ważne powody kwestionowania opinii wydanej przez biegłego A. W. i biegłego O. G., kiedy to lek. med. A. W. leczył prywatnie oskarżoną M. K.1 c. M., a lek. med. A. W. i lek. med. O. G. wydawali opinie sądowo - psychiatryczne co do stanu zdrowia oskarżonych w innych (licznych) sprawach toczących się z ich udziałem a wnioski płynące z tych opinii na cele przedmiotów postępowań karnych były każdorazowo kwestionowane co do ich prawidłowości i rzetelności przez inne zespoły biegłych sądowych z zakresu psychiatrii;
10. nie przeprowadził dowodu z opinii biegłych w sytuacji gdy istniały uzasadnione powody co do konieczności powzięcia wiadomości specjalistycznej w zakresie oceny możliwości rozpoznania znaczenia

swojego zachowania przez A. K. a następnie pokierowania nim, co do zachowań stanowiących przedmiot postępowania karnego, kiedy to opinia psychiatryczna - sądowa wydana przez lek. med. M. M. i lek. med. L. P. była na cele innego postępowania karnego (PR 3 Ds. [...] - Prokuratura Rejonowa Kraków Krowodrza), a w wyniku poprzedzającej jej obserwacji psychiatrycznej;

11. nie przeprowadził dowodu z zeznań świadków wskazanych przez oskarżonych mimo wskazania, iż osoby te posiadały wiedzę dotyczącą istotnych okoliczności w sprawie;
12. oddalił wniosek dowodowy dotyczący dopuszczenia i bezpośredniego odtworzenia przez sąd programów telewizyjnych z udziałem pokrzywdzonej oraz świadków słuchanych w sprawie, którym sąd dał wiarę w całości, a który to dowód zmierzał do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia o winie oskarżonych, kwalifikacji prawnej zarzucanego oskarżonym czynu oraz kwestii ewentualnego rozstrzygnięcia o karze, ponadto dokonał oceny celowości udziału pokrzywdzonej B. W. w licznych programach telewizyjnych i braku zamachu dokonanego przez pokrzywdzoną B. W. na dobra prawnie chronione oskarżonych w zakresie rażącego naruszenia ich prywatności i wzbudzenia u nich realnego poczucia zagrożenia przy braku dopuszczenia dowodu w tym zakresie;
13. nie dopuścił dowodu z opinii psychiatrycznej dotyczącej skazanego A. K. z innych spraw karnych II W 4172/16 oraz II W 1780/15 Sądu Rejonowego w Tarnowie - dotyczących tego samego czasookresu objętego zarzutem jak i w niniejszej sprawie mających bezpośredni związek z pokrzywdzoną B. W., a z których wniosków końcowych wynika, iż biegli odmiennie niż w niniejszej sprawie ocenili stan zdrowia psychicznego oskarżonego, a mianowicie jego poczytalność (art. 31 § 1 k.k.); podczas gdy, należyte ustosunkowanie się do powyższych zarzutów przez sąd II instancji winno prowadzić do wydania orzeczenia uniewinniającego skazanych, ewentualnie do uchylenia przez sąd odwoławczy orzeczenia sądu I instancji i przekazanie temu sądowi sprawy do ponownego rozpoznania, natomiast uchybienia sądu II Instancji doprowadziły do tego, że błędy, których dopuścił się sąd I instancji

- przeniknęły do orzeczenia sądu odwoławczego;
14. rażące naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. gdyż zarówno sąd II Instancji, jak i sąd I instancji nie wziął pod uwagę okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonych, a w szczególności:
 15. działań B. W. , która mając świadomość konsekwencji jakie nastąpią po wysłaniu swoich pism do organów oraz licznych wystąpień telewizyjnych (i innych medialnych; w tym udzielania wywiadów artykułowanych dla portali internetowych) spowodowała negatywne skutki dla skazanych nie tylko w sferze zdrowotnej, ale również i osobistej w postaci nawoływania do pozbawienia życia lub zdrowia oskarżonych (art. 255 k.k.) poprzez środki masowego przekazu, publiczne zniesławianie oskarżonych (art. 212 § 2 k.k.) oraz znieważanie (art. 216 § 2 k.k.), napiętnowania ich - które to działania spowodowały u oskarżonych obiektywne zagrożenie i obawę co do ich życia i zdrowia oraz istotnie naruszyły ich prywatność - pokazując tym samym, iż B. W. nie czuje obawy przed oskarżonymi;
 16. iż pokrzywdzona B. W. podejmowała w stosunku do oskarżonych liczne działania, a mianowicie nagrywała ich, fotografowała, prowokowała, bez ich wiedzy i zgody udostępniała informacje o nich, w tym o ich stanie zdrowia, składała szereg zawiadomień o popełnieniu przez oskarżonych wykroczeń i przestępstw - nie mających potwierdzenia, pomawiała ich oraz oczerniała przed wieloma instytucjami w celu poniżenia ich w opinii publicznej, nagrywała rozmowy prywatne oskarżonych oraz śledziła ich, a także brała udział w licznych programach telewizyjnych, których wydźwięk był wyjątkowo negatywny w stosunku co do oskarżonych, a które to programy telewizyjne doprowadzały do negatywnych konsekwencji dla życia (prywatnego, zawodowego) oraz zdrowia oskarżonych.
 17. rażące naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 k. p. k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., poprzez niedokonanie należytej kontroli odwoławczej i nie rozważenie w sposób należyty przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie, pomimo ciężącego na nim *ex lege* obowiązku, zarzutu braku dopuszczenia przez sąd I instancji dowodu z opinii innego

- zespołu psychiatrów i psychologów celem ustalenia stanu zdrowia oskarżonych, sformułowanego w pisemnej apelacji zarówno obrońcy, jak i skazanych oraz poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku sądu II instancji w sposób należyty dlaczego sąd zarzut, nie podzielając go, uznał za niezasadny, co w konsekwencji doprowadziło do tego, że błąd, którego dopuścił się sąd I instancji przeniknął do orzeczenia sądu odwoławczego;
18. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., przez zaniechanie przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie pełnego ustosunkowania się do wszystkich zarzutów apelacji dotyczących sposobu oceny dowodów przez zaniechanie obowiązku ustosunkowania się w części motywacyjnej względem wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności o charakterze faktycznym, co w szczególności dotyczyło sposobu oceny dowodu z opinii biegłych wydanych w sprawie, jak również ich sprzeczności z treścią opinii wydawanych przez innych biegłych, a także oparcia swojego wniosku na niekompletnym materiale dowodowym;
 19. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 455 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 ust. 7 w zw. z art. 18 § 1 k.k. - przez błędne przyjęcie strony przedmiotowej i podmiotowej czynu skutkujące nie wyeliminowaniem z opisu czynu z art. 190 a § 1 k.k. zachowań oskarżonych, wobec których zachodziła powaga rzeczy osądzonej „*res iudicata*” jak i poprzez wadliwe przyjęcie współsprawstwa w zamiarze umyślnym (z góry podjętym) wszystkich oskarżonych w czasokresie zbieżnym dla M. K. c. W., M. K.1 c. M. a różnym dla A. K.;
 20. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 440 k.p.k. poprzez utrzymanie przez Sąd Okręgowy orzeczenia rażąco niesprawiedliwego, tj. przypisującego oskarżonemu A. K. czynów wskazanych w akcie oskarżenia, podczas gdy oskarżony w inkryminowanym okresie był studentem na UM w B. przez okres 3 lat, na co wskazywał w toku postępowania w swoich wyjaśnieniach, a co zostało przez Sąd Rejonowy całkowicie pominięte z obrazą art. 410 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k.;

21. rażąco naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 440 k.p.k. poprzez utrzymanie przez Sąd Okręgowy orzeczenia rażąco niesprawiedliwego, tj. przypisującego oskarżonej M. K. c. W. czynów wskazanych w akcie oskarżenia, podczas gdy żadne z zachowań jej przypisanych nie zostało przez nią popełnione ani współpopełnione z innymi oskarżonymi, co skutkowało obrazą art. 410 k.p.k. w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k.;
22. rażąco naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 440 k.p.k. poprzez utrzymanie przez Sąd Okręgowy orzeczenia rażąco niesprawiedliwego, tj. przypisującego oskarżonym jeden czyn zabroniony przy braku zastosowaniu art. 12 k.k., co miało oczywisty oraz rażący wpływ na treść wyroku poprzez błędne przyjęcie, iż wobec oskarżonych winny toczyć się dwa odrębne postępowania kiedy to różnica pomiędzy czasookresem w niniejszym postępowaniu, a czasookresem objętym postępowaniem przed Sądem Rejonowym w Dębicy, sygn. akt II K 615/15 (następnie uchylonym przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie, sygn. akt III Ka 679/19) o czyn z art. 190 a §1 k.k. na szkodę B. W. wynosi 1 dzień, co w konsekwencji ma wpływ na wymiar orzeczonej oskarżonym kary, a w rzeczywistości również ewentualnego dwukrotnego ich skazania za czyn, który winien być uznany za ten sam czyn, ewentualnie za czyn ciągły;
23. rażąco naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez pobieżne jedynie ustosunkowanie się przez Sąd Okręgowy do zarzutu stanowiącego o naruszeniu przez Sąd Rejonowy przepisu art. 438 pkt 4 k.p.k., skutkujące niedostrzeżeniem w należytych zakresie uchybień Sądu Rejonowego w zakresie stosowania dyrektyw wymiaru kary, co sprawia, że kara pozbawienia wolności wymierzona oskarżonym jest karą rażąco surową;
24. rażącą niewspółmierność orzeczonej kary, której surowość świadczy o nieuwzględnieniu przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie wszelkich dyrektyw wymiaru kary określonych w art. 53 § 2 k.k., w szczególności właściwości i

warunków osobistych oskarżonych i w konsekwencji wymierzenia kary nieadekwatnej do charakteru zarzucanego oskarżonym czynu;

25. rażącą niewspółmierność w zakresie wymiaru obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wysokości 75.000,00 zł, gdyż wysokość ustalonego przez sąd środka kompensacyjnego jest zbyt dotkliwa dla oskarżonych, biorąc pod uwagę ich sytuację materialną i życiową, a ponadto nieadekwatną do rozmiaru doznanej przez pokrzywdzoną krzywdy.

Z ostrożności procesowej skarżący zarzucił rażące naruszenia prawa materialnego, mającego istotny wpływ na treść wyroku, tj.:

26. art. 190 a § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. poprzez jego niezastosowanie i niezakwalifikowanie zarzucanego oskarżonemu A. K. czynu z art. 190 a § 1 k.k. jako czynu w ramach konstrukcji czynu ciągłego z art. 12 k.k., podczas gdy na podstawie dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych, a mianowicie, iż pomiędzy dwoma czynami przypisanymi oskarżonemu przerwa nie jest dłuższa niż 1 rok - zasadnym jest przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności w ramach czynu ciągłego;
27. art. 11 § 2 k.k. poprzez jego niezastosowanie w kwalifikacji prawnej czynów określonych względem oskarżonego A. K. w sytuacji, gdy z ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd wynika, że zachowania oskarżonego podjęte w okresie od 18 lutego 2016 r. do 4 stycznia 2018 r. stanowiły jeden czyn zabroniony;
28. art. 190a § 1 k.k. poprzez błędną jego wykładnię polegającą na wyrażeniu poglądu, że zachowanie oskarżonych polegające między innymi na jeźdźeniu samochodem po drodze publicznej, spacerowanie po własnej posesji lub po drodze publicznej, używanie kosiarki na własnej posesji, wezwanie uzasadnionej interwencji policji potwierdzającej każdorazowo popełnienie przez pokrzywdzoną wykroczeń drogowych - wypełniają znamiona przestępstwa nękania; naruszają prywatność pokrzywdzonej w stopniu istotnym oraz realnie wzbudzają w niej poczucie zagrożenia - mimo wykazania, iż między stronami istnieje silny konflikt sąsiedzki i strony wzajemnie obserwowały się, nagrywały, śledziły i rejestrowały fakty z życia prywatnego, zgłaszały na siebie wzajemnie szereg zawiadomień, a

zachowanie pokrzywdzonej nie wskazywało na to, iż czuła się ona osobą realnie zagrożoną oraz nie przejawiała należytego poziomu dbałości o swoją prywatność

w szczególności biorąc dobrowolnie i z własnej inicjatywy udział w licznych, bezustannych publikacjach medialnych - gdzie postawa pokrzywdzonej stanowi zaprzeczenie wobec ochrony własnej prywatności, naruszających nadto prywatność oskarżonych w sposób istotny i realnie wzbudzających u nich poczucie zagrożenia a przy potęgujących istniejącego od wielu lat konfliktu między stronami;

29. art. 190 a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. poprzez jego niezastosowanie i niezakwalifikowanie czynu przypisanego skazanym: M. K. c. W., M. K.1 c. M. i A. K. czynu z art. 190 a § 1 kk jako jednego czynu w ramach konstrukcji czynu ciągłego z art. 12 k.k., podczas gdy na podstawie dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych, a mianowicie, iż pomiędzy czynem zarzucanym oskarżonym z art. 190 a § 1 k.k. rozpoznawanym w przedmiocie postępowania III Ka 582/20 a czynem zarzucanym oskarżonym z art. 190a §1 k.k. rozpoznawanym przez Sąd Okręgowy III Wydział Karny Odwoławczy w Rzeszowie, o sygn. akt III Ka 679/19 (a wcześniej przez Sąd Rejonowy II Wydział Karny w Dębicy; sygn. akt II K 615/15) nie zachodzi przerwa w zachowaniach mających być popełnionymi przez M. K. c. W. oraz M. K.1 c, M. a wobec A. K. zachodzi przerwa 6 (sześciu) dni, przy jednoczesnym przyjęciu, iż tożsame przestępstwo miało być popełnione na szkodę tej samej osoby, wspólnie i w porozumieniu, z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasowych - zasadnym jest przypisanie skazanym odpowiedzialności w ramach jednego czynu, ewentualnie czynu ciągłego. W konsekwencji braku przyjęcia prawidłowej kwalifikacji prawnej zachodzi możliwość ewentualnego dwukrotnego ich skazania za czyn, który winien być uznany za ten sam czyn, ewentualnie za czyn ciągły.

Stawiając powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie skazanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Odpowiedź na kasację złożyli zarówno pełnomocnik oskarżycieli posiłkowej, jak i prokurator wnosząc o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja obrońcy oskarżonych okazała się zasadna.

Zarówno bowiem przed sądem I instancji, jak i przed sądem II instancji doszło do rażącego naruszenia prawa oskarżonych do rzetelnego procesu. Suma naruszeń prawa, jak i ich ranga jest na tyle istotna, że - mimo wielu mankamentów sformułowanych w kasacji zarzutów - doprowadziła ona do uchylenia zarówno zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie, jak i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Dębicy, co skutkowało przekazaniem temu ostatniemu sądowi sprawy oskarżonych M. K. c. W., M.K.1 c. M. i A. K. do ponownego rozpoznania.

Zanim Sąd Najwyższy przejdzie do omówienia podstaw zapadłego wyroku niezbędnym jest poczynienie uwag natury ogólnej. Nie do zaakceptowania bowiem, z punktu widzenia wymagań rzetelnego procesu karnego i przestrzegania zasady obiektywizmu, jest postawa organów procesowych odmawiających dokonania nieomal wszystkich czynności procesowych mających zweryfikować wersję oskarżenia. Obowiązek zapewnienia rzetelnego procesu karnego nie sprowadza się tylko do przestrzegania przepisów, ale również służy zapewnieniu gwarancji procesowych stron postępowania. Ważny jest bowiem realny kształt konkretnego postępowania karnego, a na ocenę, czy dane postępowanie było rzetelne, wpływ mają nie tyle stwierdzenie określonego uchybienia procesowego, ile analiza przebiegu całego postępowania. Nie bez znaczenia pozostaje także i to, że pojęcie rzetelnego procesu karnego interpretowane jest w orzecznictwie w oparciu o sprecyzowany w art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności standard sprawiedliwego postępowania. Słusznie przy tym podkreśla się, że europejski standard prawa do rzetelnego procesu musi być odczytywany w powiązaniu z gwarancjami wynikającymi z art. 6 ust. 2 (domniemanie niewinności) oraz z art. 6 ust. 3 (minimalny standard uprawnień procesowych oskarżonego). Prawo do rzetelnego procesu jest podstawowym prawem człowieka, zarazem też prawem publicznym, które rodzi po stronie władz

publicznych obowiązek ukształtowania postępowania sądowego zgodnie z konstytucyjnymi gwarancjami. W rozumieniu art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, dyrektywa rzetelności postępowania jest *sui generis* wymogiem należytej staranności, a nie rezultatu (vide. uchwała Sądu Najwyższego z 22 maja 2019 r., sygn. KZP 3/19 wraz z przywołanym tam stanowiskiem doktryny i literaturą i orzecznictwem SN).

Jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy we wskazanej uchwale punktem wyjścia powinna być zatem ocena, przez sąd odwoławczy, przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji postępowania, pod kątem czy przeprowadzone postępowanie sądowe spełniło standard rzetelnego procesu. Z tego zadania nie wywiązał się Sąd Okręgowy w Rzeszowie aprobujący sposób procedowania Sądu Rejonowego w Dębicy.

Istotą rzetelnego postępowania powinna być bowiem ocena czy sędzia biorący udział w wydaniu rozstrzygnięcia w danej sprawie ma przymiot sędziego bezstronnego nie tylko w wymiarze subiektywnym.

I tak stosownie do treści art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w określonej sprawie.

Oceniając zasadność wątpliwości co do bezstronności sędziego, należy wziąć pod uwagę wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jego zachowanie. Okoliczności te zaś powinny być również oceniane przez pryzmat tego, czy z punktu widzenia przeciętnego obywatela zostały spełnione obiektywne warunki postrzegania sędziego jako bezstronnego.

W niniejszej sprawie w wydaniu wyroku sądu I instancji brał udział sędzia Sądu Rejonowego w Dębicy – A. M. Pełniąc funkcję wiceprezesa tego sądu wypowiedział się w jednej ze stacji telewizyjnych na temat toczącej się w tym sądzie sprawy, w której uprawnienia stron mieli oskarżeni w niniejszej sprawie, a pokrzywdzoną również była pokrzywdzona w niniejszej sprawie realizująca swoje uprawnienia w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Wydźwięk wyemitowanego 1 lutego 2016 r. programu telewizyjnego był niekorzystny dla oskarżonych, jego rozmach stawiał ich w niekorzystnym świetle w społeczności, w której funkcjonowali. Zainteresowanie mediów wyżej wymienioną sprawą było jak na tak

małą społeczność w jakiej funkcjonują oskarżeni - ogromne. Istotnym w niniejszej sprawie jest fakt, że oskarżeni M .K. c. W., M. K.1 c. M. i A. K. c. W. mieli również status oskarżonych o podobne czyny w sprawie, o sygn. II K 615/15 Sądu Rejonowego w Dębicy, na okoliczność, której wypowiedział się sędzia – później orzekający w składzie sądu I instancji w niniejszej sprawie. W toku postępowania przed sądem I instancji większość wniosków dowodowych oskarżonych zostało oddalonych. Z punktu więc widzenia przeciętnego, rozsądnego obywatela naruszone zostały obiektywne warunki postrzegania tego sędziego jako bezstronnego Nadmienić w tym miejscu należy, że Sąd Okręgowy w Rzeszowie ustosunkowując się do tożsamego co do treści zarzutu, podniesionego przeciw w osobistej apelacji oskarżonych, nie odniósł się do okoliczności, które z punktu widzenia niniejszej sprawy miały istotne znaczenie a mianowicie nie odniósł się do tego, że sędzia wypowiedział się w sprawie, w której układ osobowy był podobny do sprawy, w której następnie przyszło mu orzekać a wydźwięk wyemitowanego programu był niekorzystny dla oskarżonych

Podkreślić należy, że sędzia, który decyduje się na publiczne wypowiedzi w programach oceniających sposób prowadzenia konkretnej sprawy, konkretne osoby, a których wydźwięk stawia w jednoznacznym świetle uczestników przyszłego postępowania rozpoznawanego w sądzie, w którym orzeka - to taki sędzia winien mieć w polu widzenia fakt, że jego bezstronność może być oceniana z punktu widzenia przesłanek określonych w art. 41 §1 k.p.k. Społeczny odbiór jego bezstronności z pewnością musi budzić w takim układzie istotne zastrzeżenia – co powinno skutkować wyłączeniem takiego sędziego od rozpoznania sprawy. Zdaniem Sądu Najwyższego doszło więc do rażącego naruszenia prawa a to art. 41 §1 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia.

Nadmienić w tym miejscu należy, że uchybienie – wbrew twierdzeniu skarżącego – miało charakter względnej przesłanki odwoławczej określonej w art. 438 pkt 1 k.p.k. i nie mogło być oceniane z punktu widzenia treści art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. Jednakże zarzut sformułowany przez obrońcę był na tyle pojemny, że pozwalał Sądowi Najwyższemu rozpoznać go biorąc pod uwagę ograniczenia określone w treści art. 523 §1 k.p.k. Obrońca oskarżonych formułując w kasacji błędnie zarzut, powołał się bowiem na treść art. 41 § 1 k.p.k. co biorąc dodatkowo

pod uwagę treść uzasadnienia skargi kasacyjnej, w której autor wykazał istotność wpływu na treść zapadłych orzeczeń - pozwoliło Sądowi Najwyższemu na dojście do przekonania, że zarzut ten winien być rozpoznany w postępowaniu kasacyjnym, gdyż ograniczenia, o których mowa w treści art. 523 §1 k.p.k. w realiach tej sprawy nie zaistniały. Nadmienić nadto należy, że Sąd Najwyższy przy ocenie tego zarzutu wziął również pod uwagę rangę tego uchybienia w kontekście omawianych na wstępie zasad rzetelnego procesu, w związku z tym uchybienie to musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie, jak i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w Dębicy.

Zasadność powyższego zarzutu sformułowanego w przedmiotowej kasacji i zaistnienie uzasadnionych wątpliwości co do bezstronności sędziego, powoduje, iż zgodnie z treścią art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. zajmowanie stanowiska w przedmiocie pozostałych zarzutów jawi się jako przedwczesne.

Tym niemniej Sąd Najwyższy uznał za konieczne ustosunkowanie się do najistotniejszych z tych zarzutów, które implikują ocenę procedowania w niniejszej sprawie, a które winne być wzięte pod uwagę w toku ponownego postępowania przed sądem I instancji.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie aprobując sposób procedowania przez Sąd Rejonowy w Dębicy dopuścił się rażącego naruszenia przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. przy rozpoznaniu apelacji zarówno oskarżonych, jak i apelacji obrońcy. Otóż istotnie w sposób niepełny rozpoznał on zarzuty dotyczące wątpliwości co do poczytalności zarówno oskarżonego A. K. , M. K.1 c. M., jak również oskarżonej M. K. c. W.. Sąd Rejonowy nie wziął pod uwagę, iż oskarżeni na gruncie innych spraw, na które wielokrotnie powoływali się w toku postępowania przed sądem I instancji, poddawani byli badaniom psychiatrycznym i psychologicznym, zaś wnioski o stanie ich zdrowia psychicznego były odmienne, niż ustalone przez powołany w niniejszej sprawie zespół biegłych. Otóż oskarżona M. K.1 c. M. została poddana badaniu psychologicznemu w związku ze sprawą o sygn. akt Ds. [...]. Z opinii tej wynikało, że osobowość M. K.1 c. M. nie wykazywała cech psychotycznych, ale zachowania wobec pokrzywdzonych były podejmowane pod wpływem przeżyć indukowanych od innych członków rodziny. Natomiast wg opinii sądowo psychiatrycznej do tej samej sprawy z 2 października 2009 r. M. K.1

c. M. miała zniesioną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania własnym postępowaniem w myśl art. 31 § 1 k.k. Natomiast z opinii sądowo - psychologicznej w sprawie, o sygn. akt II K 588/13 z 21 marca 2014 r. M. K.1 c. M. nie ma zaburzeń w sposobie postrzegania rzeczywistości. Z kolei z opinii z 16 marca 2015 r. w sprawie o sygn. 1 Ds. [...] wynika, że według biegłych psychiatrów M. K.1 c. M. ujawnia urojeniowe nastawienie do otoczenia o typie ksobnym i prześladowczym, a jego centralnym punktem była pokrzywdzona B. W. oraz wszystkie osoby, które są nawet w przelocie z nią związane. Oskarżona ta według biegłych pozostawać w zaburzonym systemie rodzinnym, w którym członkowie wzajemnie się indukują lękiem, poczuciem zagrożenia i wrogością do otoczenia. Ponadto z treści opinii sądowo - psychiatrycznej w sprawie 2 Ds. [...] biegli zawnioskowali o poddanie M. K.1 c. M. badaniom psychiatrycznym połączonych z obserwacją w zakładzie leczniczym. Natomiast oskarżona M. K. c. W. poddana była badaniu psychologicznemu w związku ze sprawą o sygn. akt Ds. [...] zaś z opinii psychologicznej wynika, że u M. K. c. W. jest podejrzenie psychozy, tendencje do urojeniowego postrzegania i interpretacji działań pokrzywdzonych rozszerzane na inne osoby. Z treści przedmiotowej opinii sądowo - psychiatrycznej wynika, iż u badanej jest całkowicie zniesiona poczytalność w myśl art. 31 § 1 k.k. Z uzyskanej opinii w sprawie o sygn. akt II K 588/13 w opinii z 21 marca 2014 r., wynika, że w osobowości oskarżonej nie ma cech patologii. W wydanej opinii sądowo - psychiatrycznej w sprawie 2 Ds. [...] biegli natomiast zawnioskowali o poddanie M. c. W. badaniom psychiatrycznym połączonych z obserwacją w zakładzie leczniczym. Odnośnie oskarżonego A. K. zważyć należy, iż przebywał on w szpitalu na obserwacji psychiatrycznej do sprawy Ds. [...] w okresie od 9 września do 1 października 2009 r. Z opinii psychiatryczno-psychologicznej z 8 października 2009 r. wynika, iż A. K. cierpi na psychozę w postaci zaburzeń urojeniowych o charakterze urojeń prześladowczych, która to choroba całkowicie zaburza jego funkcjonowanie społeczne i prawne oraz ma znaczenie dla oceny poczytalności w opiniowanej sprawie w zakresie jej całkowitego zniesienia i możliwości pokierowania własnym postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 1 k.k. Jednocześnie biegli uznali, że w przypadku oskarżonego istnieje wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez A. K. podobnego rodzaju

czynu zabronionego oraz wymaga długotrwałego leczenia psychiatrycznego w warunkach zamkniętego zakładu psychiatrycznego.

Ponadto w postępowaniu w Prokuraturze Rejonowej w Dębicy w sprawie, o sygn. 1.Ds. [...] A. K. był przesłuchiwany w charakterze świadka i na tą okoliczność sporządzano opinię psychologiczno-sądową z 16 marca 2015 r., z której wynika, iż A. K. ujawnia urojeniowe nastawienie do otoczenia o typie prześladowczym, a jego centralnym punktem jest B. W. oraz wszystkie osoby, które są nawet w przelocie z nią związane. Również poza rozważaniami sądu I instancji pozostała treść opinii wydanej w sprawie Sądu Rejonowego w Tarnowie, sygn. akt II W 1780/15. Z opinii uzyskanej na potrzeby wskazanego postępowania wynika, że oskarżony cierpi na zaburzenia psychiczne pod postacią psychozy paranoidalnej. Opinia ta została wydana 17 marca 2017 r.

Sprzeczność wniosków zawartych w poszczególnych opiniach pozostała poza analizą sądu I instancji, jak i poza analizą Sądu Okręgowego w Rzeszowie pomimo podniesionych w tym zakresie zarzutów sformułowanych w apelacjach tak oskarżonych, jak i ich obrońcy.

Otóż Sąd Rejonowy w Dębicy ograniczył się do przytoczenia wniosków opinii uzyskanych w toku postępowania przygotowawczego, nie zauważając przy tym, że opinia biegłych psychiatrów odnosząca się do oskarżonej M. K.1 c. M. nie obejmuje nawet części okresu, który objęty był aktem oskarżenia – co świadczy o jej pobieżnej analizie. Uzupełniająca opinia biegłych, która została uzyskana na etapie postępowania odwoławczego natomiast ograniczona została jedynie do podtrzymania już wydanej opinii i stwierdzenia, że wnioski w niej zawarte odnoszą się do pozostałego okresu zarzucanego tej oskarżonej występku a nie objętego wcześniejszą opinią. Brak odniesienia się - bo za takowe nie można uznać jedynie zrelacjonowanie treści uzyskanych opinii, jak również stwierdzenia *ex catedra* dot. braku trafności opinii wydanej na potrzeby postępowania Sądu Rejonowego w Tarnowie - do podnoszonych wątpliwości zarówno przez obrońcę, jak i samych oskarżonych narusza w sposób rażący dyspozycję przepisu art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k.

Istotnie również sąd odwoławczy w sposób niepełny odniósł się do pozostałych zarzutów sformułowanych w wywiedzionych apelacjach - obrońcy

oskarżonych, jak i oskarżonych, w których podnosili zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych, czy też niepełną ocenę materiału dowodowego

W kasacji obrońca oskarżonych zasadnie wskazał na niedostatki postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd I instancji, który to stan rzeczy w sposób bezkrytyczny został zaaprobowany przez sąd *ad quem*. Zarzuty sformułowane w apelacji obrońcy, jak i oskarżonych odnosiły się nie tylko do prawidłowości oddalenia przeprowadzenia dowodów zawnioskowanych przez strony, ale również do braku przeprowadzenia dowodów potrzebnych do ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia o winie oskarżonych, kwalifikacji prawnej zarzuconych im czynów. Sąd Okręgowy w Rzeszowie aprobując stanowisko sądu I instancji *de facto* powielił stanowisko Sądu Rejonowego w Dębicy nie zauważając przy tym, że dowody wnioskowane przez oskarżonych zmierzały do wykazania zachowania się oskarżycielki posiłkowej względem oskarżonych, co miało istotne znaczenie dla rozpoznania sprawy w świetle znamion przypisanego oskarżonym występku. Niewystarczające bowiem były w tym zakresie same depozycje oskarżonych, ale również niezbędnym było ocenienie faktycznego zachowania się pokrzywdzonej z punktu widzenia treści pism inicjujących przez oskarżycielkę posiłkową postępowań p-ko oskarżonym i ich rozstrzygnięcia przez właściwe organy państwa. Decydujące bowiem z punktu widzenia znamion przestępstwa określonego w art. 190 a §1 k.k. jest wprawdzie subiektywne odczucie zagrożonego, które jednakże musi być oceniane w sposób zobiektywizowany (vide postanowienie Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2013 r., III KK 417/13, KZS 2014, Nr 6, poz. 26). W tym kontekście zważyć należy, że podłożem zachowań oskarżonych jest długotrwały konflikt sąsiedzki, w którym jedna i druga strona w sposób mniej lub bardziej brała czynny udział, wynikiem, którego niewątpliwie były nadmierne emocje. W takich okolicznościach na sądzie ciążył szczególny obowiązek wnikliwej oceny zachowań stron tego konfliktu, do czego właśnie zmierzały zawnioskowane przez oskarżonych dowody i pominięcie ich we wzajemnej relacji do już przeprowadzonych dowodów stwarza sytuację niepełności przeprowadzonego postępowania dowodowego i ocenę sposobu procedowania sądu I instancji jako jednostronną, nieuwzględniającą podnoszone przez oskarżonych wątpliwości co do wiarygodności poszczególnych dowodów –

co umknęło sądowi II instancji.

Powyższa ocena sposobu procedowania sądu I instancji ma swoje uzasadnienie również w tym, że oskarżonym zarzucono zachowanie obejmujące okres od 12 lutego 2016 r. do dnia 21 maja 2018 r., przy czym jedynie 3 zdarzenia były poddane szczegółowej analizie sądu I instancji, pozostałe zostały – jak słusznie zauważył obrońca w wywiedzionej kasacji - ocenione zbiorczo. I tak sąd I instancji omówił i ocenił zdarzenie z 18 lutego 2016 r., które miało miejsce w budynku Sądu Rejonowego w Dębicy, z 25 kwietnia 2016 r. - mające polegać na śledzeniu pokrzywdzonej i zdarzenie z 17 stycznia 2018 r., które miało miejsce w budynku Sądu Okręgowego w Tarnowie. Z taką samą uwagą i według tożsamyh reguł sąd I instancji powinien rozważyć pozostałe zachowania przypisane oskarżonym. Tymczasem pozostałe przypisane oskarżonym zachowania sąd *a quo* potraktował sumarycznie w taki sposób, że trudno wyodrębnić udział poszczególnych oskarżonych w zachowaniach opisanych w treści przypisanego im występku zwłaszcza w kontekście długotrwałej nieobecności pokrzywdzonej i oskarżonego A. K. w inkryminowanym okresie w miejscu zamieszkania, gdzie skoncentrowane miało być zachowanie ocenione następnie z punktu widzenia znamion przypisanego temu oskarżonemu, jak i również pozostałym oskarżonym - czynu. Przyjęcie bowiem współsprawstwa nie zwalnia sądu przecież od poczynienia precyzyjnych ustaleń co do roli i udziału w poszczególnych zachowaniach oskarżonych w możliwie precyzyjny sposób – do czego nawet sąd I instancji nie dążył, a który element umknął sądowi odwoławczemu, który ograniczył się w tym zakresie do przytoczenia stanowisk zawartych w poszczególnych orzeczeniach Sądu Najwyższego bez odniesienia się w tym zakresie do okoliczności sprawy, w której przyszło temu sądowi orzekać.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku ograniczając rozpoznanie kasacji obrońcy w oparciu o treść art. 436 k.p.k. w zw. 518 k.p.k.

